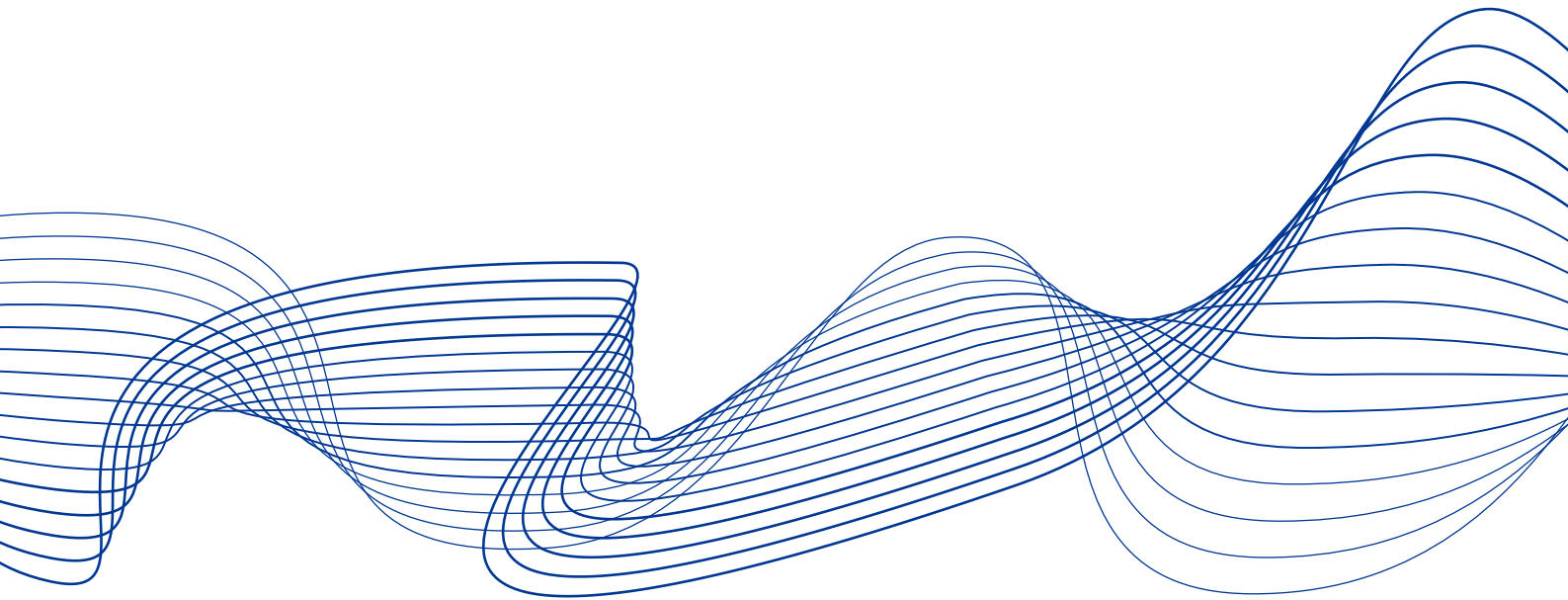

Vuosikertomus

2022

EJRK
Euroopan järjestelmäriskikomitea
Euroopan finanssivalvojen järjestelmä

Sisällys

Esipuhe	2
Tiivistelmä	4
Julkaisutiedot	7

Esipuhe

Christine Lagarde, Euroopan järjestelmäriskikomitean puheenjohtaja

Euroopan järjestelmäriskikomitean (EJRK) 12. vuosikertomus kattaa ajanjakson 1.4.2022–31.3.2023. Vuosikertomuksessa kerrotaan avoimuuden ja tilivelvollisuuden periaatteiden mukaisesti EU:n lainsäätäjille ja muille eurooppalaisille, miten EJRK hoiti tehtävänsä tuona aikana.

Maailmanpoliittinen tilanne oli vaikea Venäjän Ukrainassa käymän oikeutuksettoman sodan myötä, ja se vaikutti myös talouskehitykseen. Energian kallistuessa inflaatio alkoi nopeutua ympäri maailmaa, ja rahoitusolot kiristyivät. Talouskehitys pysyi melko vaimeana, ja informaatioidankäynnin myötä tietoverkkojen yli tehtävien hyökkäysten vaara kasvoi Euroopassa. Vuosi oli siis monin tavoin tavallista hankalampi rahoitusvuoden kannalta.

EJRK otti vallitsevan tilanteen huomioon monin tavoin.

Syyskuussa 2022 EJRK antoi ensimmäisen **yleisvaroituksensa**, jolla pyrittiin kiinnittämään rahoitusmarkkinoiden toimijoiden ja viranomaisten huomiota erilaisiin rahoitusvakautta uhkaaviin riskeihin. Lisäksi annettiin erillinen **suositus**, jossa käsiteltiin ongelmia liikekiinteistösektorilla. Tietoverkkoihin ja tekniikkaan liittyvien vaarojen kasvaessa EJRK pyrki helpottamaan yhteydenpitoa eri maiden (ja EU:n) viranomaisten kesken ja toi **raportissaan** esiin mahdollisuuksia valmistautua erilaisiin teknisiin häiriöihin ja hyökkäyksiin.

EJRK toivoi myös muiden lainsäätäjien kiinnittävän huomiota rahoitusalan ongelmiin rahoitusvakautteen vaikuttavista säädöksistä tarkistettaessa. Direktiivillä vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta (**Solvenssi II**) voidaan parantaa vakuutusyhtiöiden maksukykyä. Asetuksessa OTC-johdannaisista, keskusvastapuolista ja kauppatietorekistereistä pystytään puuttumaan **jatkuviin ongelmiin raportoinnissa** ja kehittämään **keskusvastapuolten valvontaa**.

Kevättalvella 2023 rahoitusmarkkinoilla oli taas häiriöitä, parikin suurehkoa yhdysvaltalaispankkia kaatui ja Credit Suisse siirtyi osaksi UBS-konsernia. EU:n pankit selviytyivät tilanteesta hyvin, sillä niillä oli riittävästi pääomaa, ne pystyivät hoitamaan maksunsa ja toiminta oli varsin kannattavaa. Talouskehitys on kuitenkin vaimentunut, korot ovat nousseet ja myös pankkien rahoituskustannukset nousevat. Vaikutus voi vähitellen näkyä pankkien marginaaleissa, antolainauksessa ja saamisten laadussa yhä selvemmin. EJRK:n hallintoneuvosto totesi kokoontuessaan maaliskuun 2023 lopussa, että rahoituslaitosten on tärkeää pitää kiinni vakavaraisuudestaan, kun talustilanne heikkenee ja rahoitusolot tiukentuvat.¹

Tarkastelujakson aikana moni arvostettu kollega jätti tehtävänsä, ja haluan kiittää heitä EJRK:n työn kehittämisestä. Ruotsin keskuspankin pääjohtajan tehtävästä nyt eläkkeelle jäänyt Stefan Ingves toimi varapuheenjohtajana vuosina 2020–2023 ja neuvoo-antavan teknisen komitean puheenjohtajana EJRK:n alkuvuosina (2010–2016). Tanskan keskuspankin entinen pääjohtaja Lars

¹ Ks. **EJRK:n lehdistötiedote** 11.4.2023.

Rohde oli mukana niin EJRK:n hallintoneuvostossa kuin ohjauskomiteassakin, Belgian keskuspankin pääjohtaja Pierre Wunsch on osallistunut ohjauskomitean toimintaan ja professori Javier Suarez toimi useita vuosia neuvoa-antavan tieteellisen komitean (vara)puheenjohtajana.

Christine Lagarde
EJRK:n puheenjohtaja

Tiivistelmä

Euroopan järjestelmäriskikomitea (EJRK) esitti syyskuussa 2022 ensi kertaa yleisvaroituksen koko rahoitusjärjestelmälle, sillä riskit olivat lisääntyneet tuntuvasti vuoden kuluessa.² Venäjän oikeutukseton sodankäynti Ukrainassa jarrutti talouskehitystä, ja rahapolitiikassa korot nousivat taas pitkästä ajasta eli rahoitusolot kiristyivät. Poikkeuksellisetkin riskit vaikuttivat mahdollisilta. Varoituksella haluttiin herättää finanssimarkkinoiden toimijat ja viranomaiset kiinnittämään tavallista enemmän huomiota rahoitusvakautta uhkaaviin riskeihin. Kriisinsietokykyä oli tärkeää parantaa, jotta rahoitusjärjestelmä pystyisi tukemaan taloutta tarvittaessa.

Rahoitusvakautta uhkaavat riskit lisääntyivät EU:ssa merkittävästi vuonna 2022. Sodan puhkeaminen Ukrainassa kasvatti maailmanpoliittisia jännitteitä, inflaatio nopeutui ja talouskehitys alkoi vaimeta, kun energian, elintarvikkeiden ja raaka-aineiden hinnat nousivat ja toimitushäiriöitä oli taas runsaasti. Niin kotitalouksien ja yritysten kuin rahoituslaitostenkin tilanne vaikeutui, ja rahoitusvakautta uhkaavat riskit lisääntyivät finanssimarkkinoilla muutoinkin. Käytettävissä olevat reaalitytulot pienenivät, ja kotitalouksien tilannetta vaikeutti myös rahoitusolojen kiristyminen. Inflaation nopeutuminen ja korkojen nousu aiheuttivat ongelmia monille yrityksille, jotka olivat ottaneet lainaa pandemian aikana. Energian kallistuessa tuotantokustannukset nousivat. Rahoitusallalla luotto- ja rahoitusriskit kasvoivat, kun talouskehitys heikkeni. Sodan puhjettua omaisuuserien hinnat laskivat markkinoilla nopeasti kautta linjan, eli edes sijoitusten hajauttamisesta ei ollut tuntuvaa apua. Maantieteellis-poliittisten jännitteiden myötä vaikutti mahdolliselta, että joko rahoituslaitosten tai niiden toiminnan kannalta tärkeiden yritysten toimintaa voitaisiin pyrkiä häiritsemään koko finanssijärjestelmään kohdistuvien tietomurtojen tai vastaavien laajamittaisten verkkohyökkäysten avulla.

Yleisvaroituksen jälkeen kului viisi kuukautta, ennen kuin poikkeukselliset riskit alkoivat taas vaikuttaa epätodennäköisiltä. Energian ja raaka-aineiden hinta laski, pankkitoiminta oli kannattavaa ja osakkeiden hinnat nousivat. Talvi oli leuto, joten kotitaloudet ja yritykset pystyivät vähentämään energiankulutustaan eikä Euroopassa tarvinnut enää pelätä vakavaa energiakriisiä. Lisäksi kysyntä koheni maailmalla, kun taloudellinen toiminta käynnistyi taas Kiinassa pandemian jälkeen.

Pankkialalla huolta aiheutti maaliskuussa 2023 kahden suuren yhdysvaltalaispankin kaatuminen, ja Credit Suisse siirtyi UBS-konsernin omistukseen. Viranomaisten toimilla pystyttiin kuitenkin nopeasti palauttamaan luottamus rahoitusalan vakauteen.³ Maaliskuiset tapahtumat pankkialalla ja rahoitusmarkkinoilla nostivat esiin monenlaisia riskejä, ja vaikeassa taloustilanteessa EJRK alkoi kiinnittää entistäkin enemmän huomiota esimerkiksi rahoitusrakenteisiin ja rahoitustoiminnan korkoriskien hallintaan pankeissa. EJRK:n tiedotteessa

² Vuosikertomuksessa käydään läpi tapahtumia 1.4.2022–31.3.2023.

³ Sveitsin keskuspankin **rahoitustuella** helpotettiin Credit Suicen siirtymistä UBS-konsernille. Euroopan pankkiviranomainen, EKP:n pankkivalvonta ja yhteinen kriisiratkaisuneuvosto muistuttivat yhteisellä **julkilausumalla**, että tappioiden jakamiseen osakkeenomistajien ja velkojien kesken on olemassa selkeät säännöt. Euroopan, Ison-Britannian, Japanin, Kanadan, Sveitsin ja Yhdysvaltain keskuspankit ilmoittivat huolehtivansa likviditeetin riittävydestä **pysyvien swapjärjestelyjen** avulla.

korostettiin, että rahoituslaitosten oli tärkeää pitää kiinni vakavaraisuudestaan taloustilanteen heiketessä ja rahoitusolojen tiukentuessa.⁴

EJRK seurasi rahoitusalan riskien kehitystä ja laati jälleen skenaarioita Euroopan valvontaviranomaisten stressitestejä varten. Pankkien riskien lisäksi EJRK seurasi monien muiden rahoitusalan toimijoiden riskejä ja julkaisi niistä tietoa raportissaan **EU Non-bank Financial Intermediation Risk Monitor**. Euroopan valvontaviranomaisten tarpeisiin suunniteltiin stressitestiskenaarioita. **Euroopan pankkiviranomainen** tekee stressitestejä EU:n pankeille. **Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen** tarvitsi epäsuotuisan skenaarion rahamarkkinarahastoille tehtävään stressitestiin, ja **Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen** tarvitsi ilmatoriskeihin liittyvän skenaarion eläkerahastojen stressitestausta varten.

Monet EJRK:n suosituksista liittyvät toimintaan useilla eri aloilla ja useissa eri maissa. Riskit liikekiinteistöjen markkinoilla voivat vaikuttaa niin reaalityöelämän kuin rahoitusjärjestelmänkin tilanteeseen, ja EJRK hahmotteli suosituksessaan, miten riskinsietokykyä voitaisiin parantaa lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä esimerkiksi pankeissa, sijoitusrahastoissa ja vakuutusyhtiöissä. Euroopan komissio voisi pienentää liikekiinteistösektorin ongelmien vaikutusta rahoitusallalla sääntelemällä toimintaa yksityiskohtaisemmin ja edellyttämällä, että tilanteesta kootaan tarkempaa tietoa. EJRK hahmotteli myös tapoja varautua rahoitusvakautta uhkaaviin riskeihin, joiden taustalla ovat ilmastonmuutos, erilaiset tekniset häiriöt tai hyökkäykset, kryptovarat tai hajautetut rahoitussovellukset. Samoja ongelmia on kaikkialla rahoitusjärjestelmässä, ja tavoitteena on pienentää riskejä yleisesti. Teema tuotiin esiin myös yleisvaroituksessa.

Erityistä huomiota kiinnitettiin edelleen pankkien, sijoitusrahastojen, vakuutusyhtiöiden ja keskusvastapuolten riskeihin. Riskinsietokykyä on parannettava, jotta häiriöiden on vaikeampi levitä rahoitusjärjestelmässä, ja se tuotiin selvästi esiin syyskuussa yleisvaroituksessa. Euroopan komissio käy läpi makrovakaupolitiikan järjestelyjä EU:ssa viiden vuoden välein, ja EJRK toimitti sille jälleen pankkialaan liittyviä pohdintoja. Lisäksi annettiin taustatukea jäsenviranomaisille, jotka valmistelivat makrovakaupolittisia päätöksiä omissa maissaan. Pankkialan toimintaa säännellään jo melko hyvin, mutta EJRK on jo pitemmän aikaa peräänkuuluttanut tiukempaa sääntelyä muille finanssimarkkinoiden toimijoille.^{5, 6} Sijoitusrahastojen, vakuutusyhtiöiden ja keskusvastapuolten valvontaan liittyvää lainsäädäntöä päivitettiin, joten Euroopan komissiolla oli hyvä mahdollisuus puuttua finanssialan riskeihin. EJRK ehdotti luonnostelun yhteydessä vielä joitakin parannuksia, joiden avulla rahoitusvakautta uhkaavia riskejä voitiin vähentää.

Monissa maissa tiukennettiin makrovakaupolitiikkaa suhdannekehityksen vuoksi.

Vastasyklisiä puskureita kasvatettiin Alankomaissa, Bulgariassa, Irlannissa, Kroatiassa, Kyproksessa, Liettuassa, Ranskassa, Romaniassa, Ruotsissa, Slovakiassa, Sloveniassa, Unkarissa ja Virossa. Järjestelmäriskipuskureita otettiin käyttöön Liechtensteinissa, Maltassa ja Sloveniassa (kiinteistömarkkinoiden ja kotitalouksien ongelmien vuoksi) sekä Suomessa. Alankomaissa ja Norjassa pidettiin voimassa omia kiinteistömarkkinoiden riskeihin liittyviä

⁴ Ks. **EJRK:n lehdistötiedote** 11.4.2023..

⁵ EJRK:n vuonna 2017 järjestämässä konferenssissa tuolloinen puheenjohtaja (ja EKP:n pääjohtaja) Mario Draghi käsitteli aihetta puheessaan **"Building on the achievements of post-crisis reforms"**.

⁶ EJRK:n nykyinen puheenjohtaja Christine Lagarde totesi aiemmin tänä vuonna puhuessaan **Euroopan parlamentin talous- ja raha-asioiden komitealle**, että toivottua edistystä ei ollut saavutettu.

toimenpiteitä (ks. vakavaraisuusasetuksen⁷ artikla 458). Alankomaissa huolenaiheena oli asuinkiinteistösektori, Norjassa myös liikekiinteistösektori. Irlannissa, Islannissa, Itävallassa, Norjassa, Romaniassa, Slovakiassa ja Sloveniassa tehtiin muutoksia makrovakaustoimiin, joilla puututaan lainanottajien riskeihin. Osassa toimista rajoitukset liittyivät lainatyyppeihin, osa koski vain esimerkiksi ensiasunnon ostajia tai jo kiinteistöjä omistavia lainanottajia. Joillekin lainanottajille asetettuja vaatimuksia kevennettiin, mutta useimmiten vaatimukset kiristyivät.

EJRK on toiminnastaan tilivelvollinen Euroopan parlamentille ja eurooppalaisille. EJRK:n puheenjohtaja oli Euroopan parlamentin talous- ja raha-asioiden valiokunnan kuultavana 20.6.2022 ja varapuheenjohtaja 16.5.2022. Parlamentin jäsenille kerrottiin muun muassa EJRK:n hahmottelemien sääntelyehdotusten taustoista. Lisäksi EJRK:n puheenjohtaja kävi luottamuksellisia keskusteluja rahoitusvakautta uhkaavista riskeistä talous- ja raha-asioiden komitean puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan kanssa 28.11.2022. Kaikille eurooppalaisille jaettiin tietoa heinäkuussa 2022 julkaisemalla vuosikertomus, jossa käsiteltiin toimintaa 1.4.2021–31.3.2022.

EJRK ylläpitää keskustelua makrovakauseräpolitiikasta myös järjestämällä konferensseja ja työpajoja. Joka vuosi järjestetään kokous Euroopan tilintarkastajien valvontaelinten komitean ja EU:ssa toimivien, kansainvälisen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävien pankkien ja vakuutuslaitosten lakisääteisten tilintarkastajien kanssa. Vuonna 2022 järjestetyssä EJRK:n konferenssissa teemoina olivat taloustilanteen ottaminen huomioon politiikassa ja tekniikan kehitykseen liittyvät järjestelmäriskit.

---

⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 575/2013, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta (EUVL L 176, 27.6.2013, s. 1).

Julkaisutiedot

© Euroopan järjestelmäriskikomitea, 2023

Postiosoite 60640 Frankfurt am Main, Germany
Puhelinnumero +49 69 1344 0
Internet www.esrb.europa.eu

Kaikki oikeudet pidätetään. Kopiointi on sallittu opetuskäyttöön ja ei-kaupallisiin tarkoituksiin, kunhan lähde mainitaan.

Käsitteiden selityksiä on englanninkielisessä [EJRK:n sanastossa](#).

PDF ISBN 978-92-9472-322-2, ISSN 1977-527X, doi:10.2849/125725, DT-AB-23-001-FI-N